

Ecologisch onderzoek marterachtigen

Boutensteinseweg

Enspijk



NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

Ecologisch onderzoek marterachtigen

Boutensteinseweg

Enspijk

In opdracht van	BRO Bosscheweg 107 5282 WV Boxtel
Contactpersoon	Dhr. W. de Ruiter
Telefoon	+31 (0)411 850 400
E-mail	wim.de.ruiter@bro.nl
Datum	13 juli 2020
Rapportagenummer	NIRP20200139
Hoofdkantoor	NatuurInclusief Korenbree 23A 7271 LH Borsculo 0545-723032 info@natuurinclusief.nl www.natuurinclusief.nl
Opsteller	David Brouwer
Telefoon	0545-723032
E-mail	davidbrouwer@natuurinclusief.nl
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Josine de Jongh
Paraaf	

NatuurInclusief is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van NatuurInclusief; opdrachtgever vrijwaart NatuurInclusief voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar worden gemaakt d.m.v. fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en NatuurInclusief, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
2 Onderzoekslocatie	6
2.1 Beschrijving onderzoekslocatie	6
2.2 Geplande ingreep	7
3 Onderzoeksmethode	9
3.1 Onderzoek marterachtigen	9
3.1.1 Boommarter	9
3.1.2 Kleine marterachtigen	9
4 Resultaten	12
4.1 Marterachtigen	12
4.1.1 Cameravallen	12
4.1.2 Mostela's	13
4.1.3 Sporenbuizen	13
4.1.4 Aanvullende informatie	13
5 Conclusie + aanbeveling	14
6 Literatuur	15
7 Bijlage 1 Wetgeving	16
7.1.1 Verbodsbepalingen	16
7.1.2 Bescherming van soorten	16
7.1.3 Zorgplicht	17
7.1.4 Natuurnetwerk Nederland	17
7.1.5 Natura 2000-gebieden	18
7.1.6 Bosopstanden	18

Samenvatting

Men is voornemens om het terrein van de voormalige slipschool aan de Boutensteinseweg te Enspijk her in te richten. Het bestemmingsplan creëert de mogelijkheid voor het bedrijf Kemp Schalkwijk BV. om hier het bedrijf naartoe te verplaatsen. Enkele bomen worden gekapt en er worden twee loodsen gerealiseerd.

In het kader van de Wet natuurbescherming heeft BRO NatuurInclusief ingeschakeld om ecologisch onderzoek uit te voeren naar marterachtigen.

In de periode april-juni 2020 is het plangebied onderzocht op aanwezigheid van beschermde marterachtigen. Gedurende 7 weken is in het plangebied onderzoek uitgevoerd naar boommarter, bunzing, hermelijn en wezel met behulp van cameravallen, Mostela's en sporenbuizen. Gedurende het onderzoek is bunzing aangetroffen. Boommarter, wezel en hermelijn zijn niet aangetroffen en kunnen worden uitgesloten.

De geplande werkzaamheden resulteren mogelijk in het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van bunzing, wat een overtreding is van de Wet natuurbescherming. Het aanvragen van een ontheffing bij de Provincie Gelderland is dus noodzakelijk. Daarnaast wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol te laten opstellen waarin onder andere de zorgplicht nader is uitgewerkt.

1 Inleiding

Men is voornemens om het terrein van de voormalige slipschool aan de Boutensteinseweg te Enspijk her in te richten. Het bestemmingsplan creëert de mogelijkheid voor het bedrijf Kemp Schalkwijk BV. om hier het bedrijf naartoe te verplaatsen. Enkele bomen worden gekapt en er worden twee loodsen gerealiseerd.

De Wet natuurbescherming (Wnb) verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen aanwezige beschermde plant- of diersoorten en groei- of verblijfplaats aantasten. BRO heeft in mei 2019 een quickscan uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat aanvullende onderzoeken naar boommarter, wezel, hermelijn en bunzing noodzakelijk zijn. Deze marterachtigen zijn in Nederland nationaal beschermd door de Wet natuurbescherming (art. 3.10 Wnb). Hieruit volgend heeft NatuurInclusief opdracht gekregen om onderzoek uit te voeren naar deze marterachtigen. In de periode april-juni 2020 is aanvullend ecologisch onderzoek naar marterachtigen uitgevoerd.

Voorliggende rapportage betreft een overzicht met de resultaten van het ecologische onderzoek en een aanbeveling voor vervolgstappen.

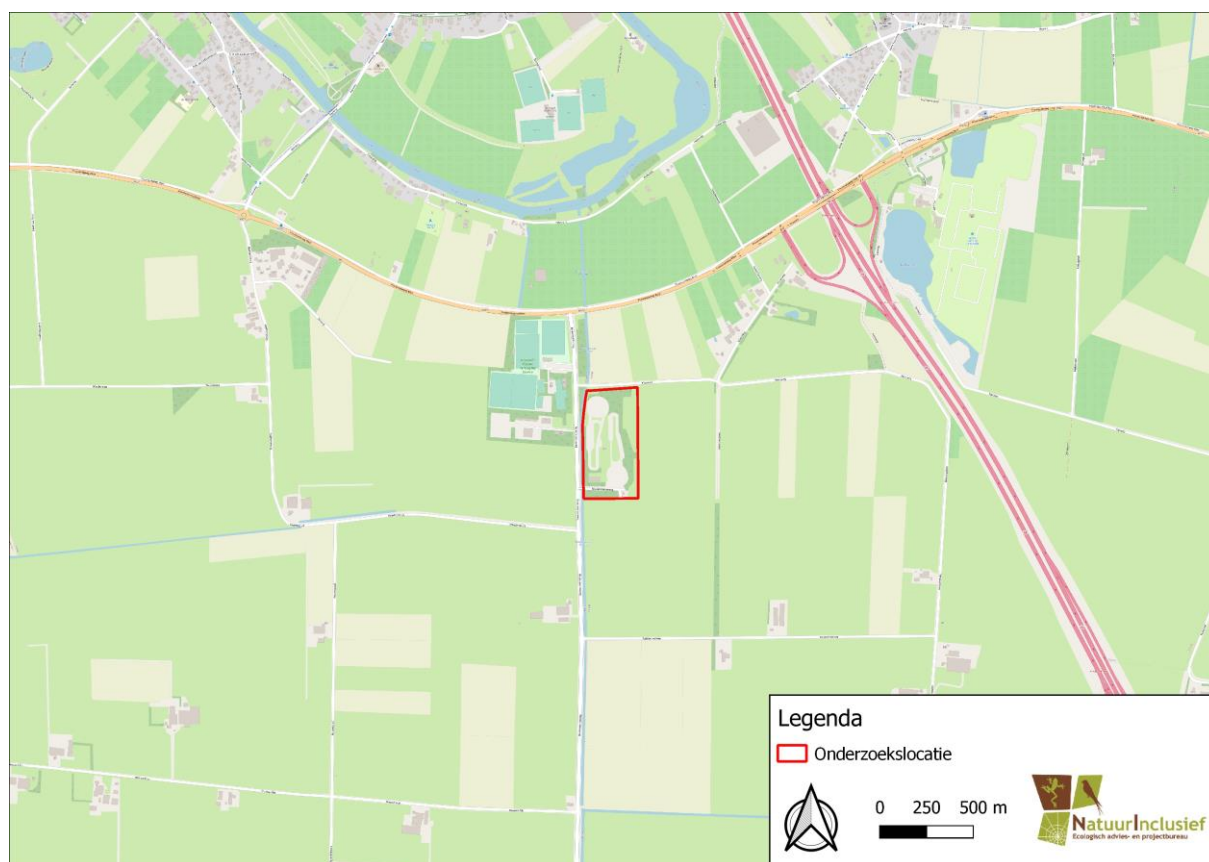
1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt omschreven hoe de onderzoekslocatie eruitziet, hoe deze momenteel gebruikt wordt en wat de eigenaar van plan is in het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 3 bespreekt de onderzoeksmethodiek. Hoofdstuk 4 geeft de resultaten weer en in hoofdstuk 5 wordt afgesloten met de conclusie en aanbevelingen.

2 Onderzoekslocatie

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

Het plangebied is gelegen aan de Boutensteinseweg te Enspijk, gemeente West Betuwe in de provincie Gelderland. Het plangebied bestaat momenteel uit een voormalige slipschool. Het terrein bestaat voor een groot gedeelte uit asfalt dat wordt omringd door een strook bos. Ook staan er nog enkele gebouwen waaronder een romneyloods en een blokhut (antikraakwoning). Ten oosten van het plangebied ligt een strook weiland en het plangebied wordt grotendeels omringd door een sloot. Het terrein is circa 7,5 hectare groot. Het middelpunt van het plangebied bevat de coördinaten N 51.871335 E 5.198423. In Figuur 1 is de onderzoekslocatie op een topografische kaart weergegeven. Figuur 2 geeft een sfeerimpressie van het plangebied weer.



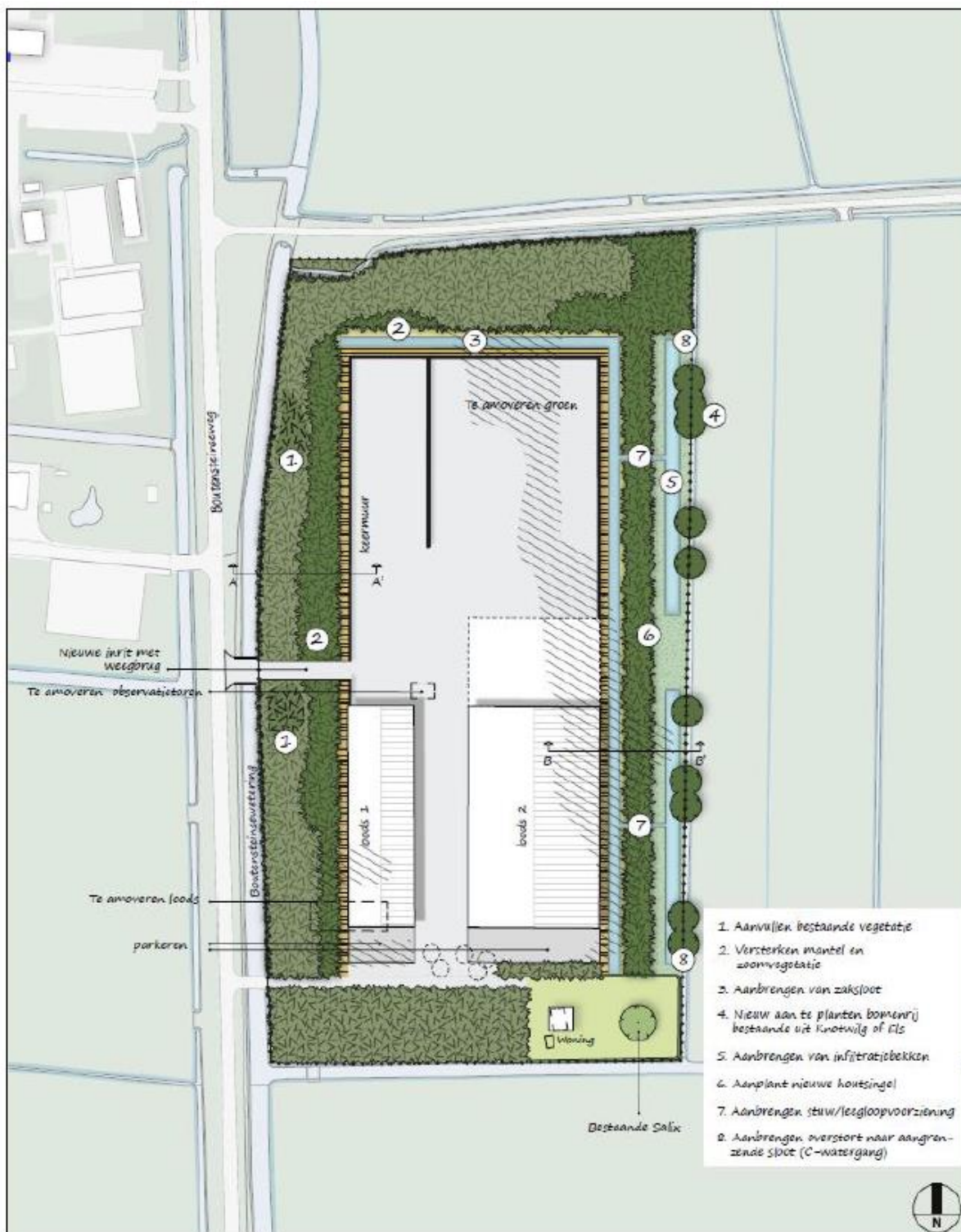
Figuur 1 Begrenzing onderzoekslocatie



Figuur 2 Impressie plangebied

2.2 Geplande ingreep

Enkele bomen worden gekapt en er worden twee loodsen gerealiseerd. De gebouwen op het terrein worden gesloopt. Daarnaast wordt bos gerealiseerd in het oosten van het plangebied. De sloot ten oosten van het plangebied blijft behouden. Zie Figuur 3 voor de toekomstige situatie van het plangebied.



Figuur 3: Toekomstige situatie plangebied en geplande ingrepen (Bron: BRO)

3 Onderzoeksmethode

3.1 Onderzoek marterachtigen

Het onderzoek naar marterachtigen heeft plaatsgevonden in de periode april-juni 2020 en heeft 7 weken geduurd omdat het onderzoek in de optimale periode voor marterachtigen valt. Alle onderzoeksmaterialen zijn op 29 april 2020 geplaatst en op 17 juni 2020 weer verwijderd.

3.1.1 Boommarter

Onderzoek naar boommarter heeft plaatsgevonden door op strategische locaties binnen het plangebied wildcamera's te plaatsen (zie volgende paragraaf). Uit onderzoek is gebleken dat boommarter effectief en efficiënt kan worden aangetoond met cameravallen (La Haye et al., 2015). Door gebruik te maken van jiggles met daarin een lokstof wordt de kans vergroot dat als de soort aanwezig is deze ook daadwerkelijk wordt aangetoond.

3.1.2 Kleine marterachtigen

Het leefgebied van kleine marterachtigen hangt zeer sterk samen met de aanwezigheid van voldoende prooidieren en dekking. Over het algemeen hebben ze voorkeur voor kleinschalige, structuurrijke, extensief beheerde, agrarische cultuurlandschappen met voldoende verbindende lijnvormige landschapselementen, dekking en de aanwezigheid van verblijfplaatsen en prooidieren. Het aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen richt zich op de aanwezigheid van kleine marterachtigen zoals wezel, hermelijn en bunzing in- en rondom het onderzoeksgebied. Wanneer deze soorten aanwezig zijn moet er van uit gegaan worden dat het leefgebied de volgende functies vervult:

- ◉ Foerageergebied met voldoende dekking;
- ◉ Verbindingen met leefgebieden;
- ◉ Rust- en voortplantingsplaatsen.

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat meerdere soorten marters niet uit te sluiten zijn, dus is gebruikt gemaakt van een combinatie van onderzoeksmethoden. De methodiek van het inventariseren is uitgevoerd conform de 'Handreiking Kleine Marterachtigen Noord-Brabant' van de Provincie Noord-Brabant. Er zijn 3 methodes gebruikt; wildcamera's (met een jiggle met kattenvoer en lokstof), Mostela's en sporenbuizen, zie Figuur 4. De volgende materialen zijn ingezet:

- ◉ 5 cameravallen, 4 Mostela, 28 sporenbuizen.

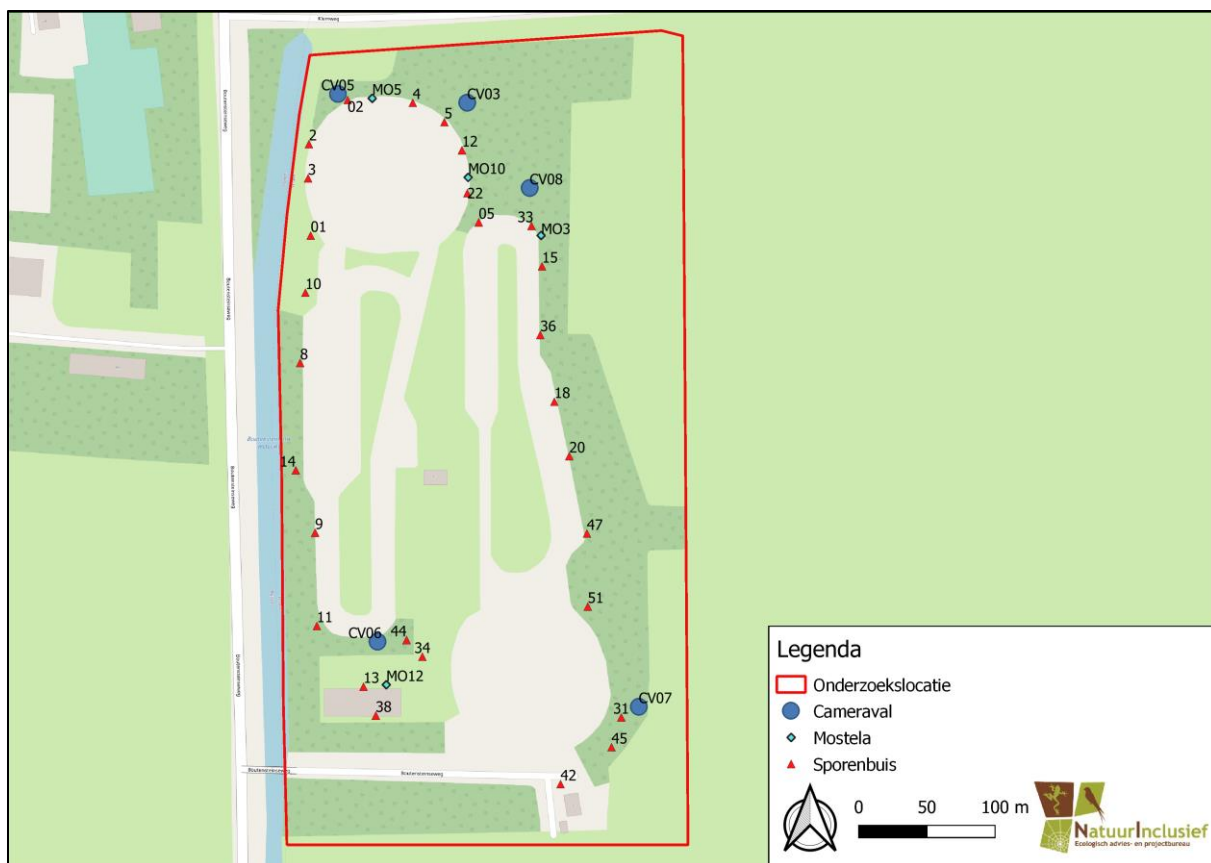


Figuur 4 Onderzoeksmaterialen v.l.n.r.: sporenbuis, Mostela en cameraval

Tussentijds, om de twee weken, zijn driemaal de camera's uitgelezen en de sporenbuizen gecontroleerd op sporen. Zie Tabel 1 en Figuur 5 voor de specificaties en locaties van de onderzoeksmaterialen.

Tabel 1 Specificaties onderzoeksmaterialen in het onderzoeksgebied

Type	Code/Nummer	Coördinaten
Cameraval	CV06	51.870359, 5.197880
Cameraval	CV05	51.872677, 5.197486
Cameraval	CV03	51.872637, 5.198387
Cameraval	CV08	51.872286, 5.198838
Cameraval	CV07	51.870213, 5.199589
Mostela	MO12	51.870189, 5.197861
Mostela	MO5	51.872503, 5.197672
Mostela	MO10	51.872255, 5.198442
Mostela	MO3	51.871985, 5.198834
Sporenbuis	38	51.870011, 5.197979
Sporenbuis	13	51.870182, 5.197756
Sporenbuis	34	51.870271, 5.198067
Sporenbuis	44	51.870304, 5.197930
Sporenbuis	11	51.870456, 5.197554
Sporenbuis	9	51.870673, 5.197457
Sporenbuis	14	51.870975, 5.197365
Sporenbuis	8	51.871314, 5.197328
Sporenbuis	10	51.871528, 5.197337
Sporenbuis	01	51.871973, 5.197379
Sporenbuis	3	51.872228, 5.197410
Sporenbuis	2	51.872451, 5.197522
Sporenbuis	02	51.872517, 5.197706
Sporenbuis	4	51.872538, 5.197902
Sporenbuis	5	51.872502, 5.198072
Sporenbuis	12	51.872465, 5.198232
Sporenbuis	22	51.872261, 5.198469
Sporenbuis	05	51.872093, 5.198581
Sporenbuis	33	51.871932, 5.198850
Sporenbuis	15	51.871830, 5.198887
Sporenbuis	36	51.871530, 5.198898
Sporenbuis	18	51.871299, 5.198924
Sporenbuis	20	51.871048, 5.199001
Sporenbuis	47	51.870776, 5.199095
Sporenbuis	51	51.870445, 5.199223
Sporenbuis	31	51.869893, 5.199281
Sporenbuis	45	51.869856, 5.199119
Sporenbuis	42	51.869772, 5.198901



Figuur 5 Locaties van de geplaatste onderzoeksmaterialen: 5 cameravallen, 4 Mostela's en 28 sporenbuizen

4 Resultaten

4.1 Marterachtigen

Alle onderzoekseenheden zijn driemaal gecontroleerd: op 20 mei 2020, 3 juni 2020 en 17 juni 2020. Gedurende de onderzoeksperiode is bunzing aangetroffen. Boommarter, hermelijn en wezel zijn niet aangetroffen en kunnen worden uitgesloten. Bij enkele cameravallen en Mostela's dienden de batterijen van de wildcamera's gedurende het onderzoek vervangen te worden. Bij het vervangen van de batterijen van de wildcamera wordt de datum gereset. Deze zijn niet opnieuw ingesteld, sommige datums weergegeven in Figuur 6, 7 en 8 zijn dus niet correct.

4.1.1 Cameravallen

Op de cameravallen is tijdens de eerste controle op 20 mei bunzing aangetroffen op CV05 (N 51.872677 E 5.197486) en CV08 (N 51.872286 E 5.198838), zie Figuur 6. Het marteronderzoek betreft een steekproef en is bedoeld om aan- en afwezigheid van marterachtigen aan te tonen. Het plangebied bevat zeer veel mogelijkheden voor verblijfplaatsen van bunzing (bijvoorbeeld takkenhopen, zie Figuur 7). Om deze redenen kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort niet worden uitgesloten en dient te worden aangenomen dat deze aanwezig zijn binnen het plangebied. Tevens kan het plangebied dienen als foerageergebied voor bunzing. Er wordt verwacht dat vooral de randen van het plangebied, aan weerszijden van de strook bos, het meest aantrekkelijk zijn.

Overige soorten die zijn waargenomen op de wildcamera's zijn: zanglijster, merel, buizerd, fazant, gaai, kip, roodborst, koolmees, houtduif, vink, huiskat, hond, egel, bruine rat, haas en bosmuis, zie Figuur 7.



Figuur 6 Bunzing bij de jiggler met kattenvoer voor wildcamera CV05 en CV08



Figuur 7 Bruine rat (links) en gaai (rechts) voor wildcamera CV05 en CV07

4.1.2 Mostela's

In de Mostela's zijn geen kleine marterachtigen aangetroffen. Volgens recent onderzoek is gebruik van Mostela's een zeer betrouwbare methode voor het aantonen van aanwezigheid van kleine marterachtigen (Mos & Hofmeester, 2020). Omdat wezel en hermelijn gedurende het onderzoek niet zijn aangetroffen kunnen deze soorten worden uitgesloten. De overige soort die is waargenomen in de Mostela's is een ongedetermineerde woelmuissoort (zie Figuur 8).



Figuur 8 In Mostela 10 is een woelmuis waargenomen

4.1.3 Sporenbuizen

In de sporenbuizen zijn geen sporen van kleine marterachtigen aangetroffen. Alleen prenten en uitwerpselen van bosmuis, woelmuizen en bruine rat werden aangetroffen (zie figuur 9).



Figuur 9 Voetprenten en vraatsporen van een bosmuis in sporenbuis 09

4.1.4 Aanvullende informatie

Tijdens de controle op 3 juni en 17 juni is geconstateerd dat sporenbuizen 02, 36, 18 en 20 waren verdwenen. Buis 36, 18 en 20 zijn zeer waarschijnlijk verdwenen onder een stort van brandhout. Buis 02 lag noordelijk en is om onbekende redenen niet meer teruggevonden. Deze sporenbuizen zijn niet vervangen. Omdat er gedurende het onderzoek op zowel andere sporenbuizen als in de Mostela's geen enkele sporen van kleine marters zijn aangetroffen, kan worden aangenomen dat de onderzoeksinspanning nog steeds ruim voldoende is.

5 Conclusie + aanbeveling

Gedurende het aanvullend onderzoek naar marterachtigen is bunzing in het onderzoeksgebied aangetroffen. Er zijn aanwijzingen die duiden op aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van bunzing binnen het plangebied. Tevens kan het plangebied dienen als foerageergebied voor bunzing. Boomarter, wezel en hermelijn zijn niet aangetroffen en kunnen worden uitgesloten.

Door de geplande werkzaamheden worden mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van bunzing beschadigd. Dit betekent een overtreding van artikel 3.10 lid 1.b van de Wet natuurbescherming. Het aanvragen van een ontheffing bij de Provincie Gelderland voor bunzing is dus noodzakelijk. Daarnaast wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol te laten opstellen waarin onder andere de zorgplicht nader is uitgewerkt.

6 Literatuur

- Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- BRO. (2019). Quickscan flora en fauna 'Slipterrein Boutensteinseweg' te Enspijk
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K et.al. 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Naturalis Biodiversity Center, Leiden. EIS Kenniscentrum. Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- La Haye, M., V. Dijkstra & H. Hollander, 2015. Meetnetontwerp bunzing, boommarter en eikelmuis. Ten behoeve van NEM-Zoogdieren. Rapport 2015.28. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3.
- Mos, J., Hofmeester, T.R. (2020). The *Mostela*: an adjusted camera trapping device as a promising non-invasive tool to study and monitor small mustelids. *Mamm Res*.
- Netwerk Groene Bureaus (2017). Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. [pdf-document]. Versie juli 2017
- Westra, S.A & Kuiters, R.S.M. (2018). Beheerwijzer landschappelijke maatregelen voor kleine marterachtigen. Versie 1 maart 2018.

7 Bijlage 1 Wetgeving

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming vervangt drie wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid ligt bij de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid blijft het Rijk bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming is onder te verdelen in 3 onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van Natura 2000-gebieden en de bescherming van bosopstanden.

7.1.1 Verbodsbepalingen

Er zijn verschillende verbodsbepalingen van toepassing op dit soortenmanagementplan. In de Wet natuurbescherming zijn deze onderverdeeld in Verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De verbodsbepalingen zijn als volgt omschreven:

7.1.2 Bescherming van soorten

Er zijn 3 categorieën met betrekking tot de soortbescherming; Soorten beschermd volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en overige soorten. De beschermde status van de overige soorten verschilt per provincie. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Handelingen die de volgens de wet verboden zijn:

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen;
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;
- Artikel 3.1 lid 4 en lid 5: het is verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Uitgezonderd zijn de soorten die door de AMvB zijn aangewezen. Hieronder vallen onder andere de Canadese gans en de Houtduif.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden als er geen andere bevredigende oplossing is en er een geldig belang is, zoals:

- Volksgezondheid, openbare veiligheid,
- Luchtverkeer,
- Schade aan gewassen,
- Bescherming van flora en fauna,
- Onderzoek of onderwijs,
- Herinvoering van soorten.

Daarnaast mogen de handelingen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Habitatrichtlijn

Soorten die staan in het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. De soorten staan in bijlage 1. Handelingen die de volgens de wet verboden zijn:

- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Ook hier is een geldig belang nodig en mag de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komen. De volgende belangen kunnen een grond zijn voor het verlenen van een ontheffing:

- Bescherming van flora- en fauna,
- Voorkoming “ernstige schade” aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendommen,
- In belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid,
- Andere dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van wezenlijk gunstige effecten voor het milieu.

Overige soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. Voor de lijst van de overige beschermde soorten zie bijlage 1. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voor deze soorten gelden dezelfde vrijstellingsgronden als bij de soorten van de Habitatrichtlijn en zijn er een groot aantal overige uitzonderingsgronden. Voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en het algemeen belang geldt er een vrijstelling.

7.1.3 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. Daar moet zorgvuldig mee omgaan worden. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Voorkomen, beperken en ongedaan maken zijn hierbij sleutelwoorden.

7.1.4 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen ook wel Ecologische hoofdstructuur (EHS) genoemd, is onderdeel van een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn. Het gaat hierbij om zowel kleine en grote natuurgebieden en agrarische gebieden. Al deze gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland worden met elkaar verbonden via ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones zorgen ervoor dat er verbindingen aanwezig zijn tussen de verschillende natuurgebieden zodat dieren zich makkelijker van het ene naar het andere leefgebied kunnen verplaatsen. Uiteindelijk moet het Natuurnetwerk Nederland samen met de natuurgebieden in andere Europese landen een aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van deze natuurgebieden en verbindingen dienen vermeden of gecompenseerd te worden.

Wanneer er ontwikkelingen plaatsvinden in NNN-gebieden is conform de Nota Ruimte en daarvoor Structuurschema Groene Ruimte het 'nee, tenzij' - regime van toepassing. In principe zijn ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of (natuur)waarden van het gebied niet toegestaan. Het kan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven mogelijk zijn en/of er sprake is van groot openbaar belang. Voor ingrepen waarvoor geen reële alternatieven mogelijk zijn of die van groot openbaar belang zijn geldt de vereiste schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Tevens dient er gecompenseerd te worden. Om vast te stellen of de ontwikkelingen door kunnen gaan, dient er getoetst te worden volgens het 'nee, tenzij' - regime. De toetsing hiervoor staat beschreven in 'de Spelregels EHS', opgesteld in 2007 door de ministeries van LNV en VROM en Provincies.

7.1.5 *Natura 2000-gebieden*

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet Natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke fauna en florasorten. De instandhoudingsdoelstellingen zijn allen beschreven in beheerplannen. Deze beheerplannen worden opgesteld voor ieder Natura 2000-gebied en geven duidelijkheid of geplande maatregelen en activiteiten al dan niet kunnen plaatsvinden. Wanneer er maatregelen of activiteiten uitgevoerd dienen te worden welke schadelijk en/of negatieve effecten op de beschermde natuur kunnen hebben dient een vergunning bij de provincie of soms bij het ministerie van Economische Zaken aangevraagd te worden.

7.1.6 *Bosopstanden*

De bescherming van bosopstanden kent twee belangrijke aspecten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom (in het kader van de voormalige Boswet) indien kap plaatsvindt in een houtopstand van 10 are of meer, of een bomenrij van 20 bomen. Er geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Dit kan dus per provincie verschillen. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.